DECIZIA (PESC) 2024/254 A CONSILIULUI

din 12 ianuarie 2024

privind măsuri restrictive având în vedere situația din Guatemala

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 29,

având în vedere propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,

întrucât:

(1) La 28 august 2023, Tribunalul Electoral Suprem din Guatemala a declarat rezultatele oficiale ale celui de al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale care au avut loc în această țară la 20 august 2023.

(2) La 5 octombrie 2023, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate („Înaltul Reprezentant") a emis o declarație în numele Uniunii cu privire la evoluțiile ulterioare alegerilor prezidențiale. Acesta și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la încercările persistente de subminare a rezultatelor alegerilor prin acțiuni juridice și procedurale selective și arbitrare, care nu sunt în conformitate nici cu Constituția Guatemalei și nici cu standardele internaționale și regionale la care Guatemala a aderat, și a solicitat tuturor instituțiilor și funcționarilor guatemalezi să respecte pe deplin integritatea rezultatelor alegerilor validate de Tribunalul Electoral Suprem și să stopeze orice acțiuni care ar putea pune în pericol desfășurarea unui proces de tranziție pașnică. Acesta a subliniat că întreprinderea de noi acțiuni cu scopul de a anula rezultatul alegerilor și utilizarea în continuare a instituțiilor judiciare și de urmărire penală pentru a submina democrația și statul de drept ar avea un impact asupra relațiilor Guatemalei cu Uniunea.

(3) La 13 noiembrie 2023, Misiunea UE de observare a alegerilor din Guatemala 2023 și-a publicat raportul final și recomandările privind alegerile generale din 2023 din Guatemala. Raportul subliniază rezultatele clare ale alegerilor, astfel cum au fost validate de Tribunalul Electoral Suprem la 28 august 2023, reziliența remarcabilă și angajamentul cetățenilor guatemalezi de a apăra democrația, precum și sentimentul unei crize democratice profunde ca urmare a încercărilor Parchetului și ale altor membri ai sistemului judiciar al țării de a anula opțiunea alegătorilor și punerea în aplicare a rezultatelor alegerilor. Analizând contextul alegerilor, misiunea UE de observare a alegerilor a evidențiat o serie de motive de preocupare legate de drepturile omului, în special în ceea ce privește restricțiile severe impuse libertății de exprimare și libertății presei.

(4) La 8 decembrie 2023, Înaltul Reprezentant a emis o declarație cu privire la cele mai recente evoluții din Guatemala, condamnând încercările de anulare a rezultatelor alegerilor generale și prezidențiale din această țară, solicitând autorităților guatemaleze să apere procesul electoral și ordinea constituțională a țării și subliniind că cele mai recente acțiuni ale Parchetului Guatemalei constituie o încălcare a Constituției Guatemalei, a statului de drept, a procesului electoral și a principiilor de bază ale democrației. Declarația a accentuat faptul că Uniunea a convenit în principiu asupra unui cadru care să permită impunerea de măsuri restrictive specifice împotriva celor responsabili de astfel de acțiuni și că este pregătită să adopte un astfel de cadru.

(5) În deplină conformitate cu poziția consecventă a Uniunii cu privire la alegerile generale din Guatemala, comunitatea internațională, inclusiv Organizația Statelor Americane, în rezoluția sa adoptată la 15 noiembrie 2023 și biroul purtătorului de cuvânt al secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, într-o declarație din 2 octombrie 2023, și-a exprimat în repetate rânduri profunda îngrijorare în legătură cu încercările de anulare a rezultatelor alegerilor, solicitând un transfer pașnic și ordonat al puterii în Guatemala.

(6) Dată fiind gravitatea situației, care constituie o amenințare la adresa stabilității Guatemalei și a regiunii, este oportun să se instituie un cadru specific de măsuri restrictive împotriva persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor responsabile de acțiuni care amenință democrația, statul de drept sau transferul pașnic al puterii în Guatemala sau care subminează democrația sau statul de drept în Guatemala prin comiterea unor abateri financiare grave cu privire la fondurile publice și exportul neautorizat de capital, precum și împotriva persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor asociate cu acestea.

(7) Pentru punerea în aplicare a anumitor măsuri, sunt necesare acțiuni suplimentare din partea Uniunii,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a împiedica intrarea sau tranzitul pe teritoriul lor al persoanelor fizice care figurează pe lista din anexă.

(2) Anexa cuprinde persoane fizice care:

(a) sunt responsabile pentru acțiuni care amenință democrația, statul de drept sau transferul pașnic al puterii în Guatemala sau care s-au implicat direct sau indirect în astfel de acțiuni, au furnizat sprijin pentru astfel de acțiuni sau au beneficiat de pe urma acestora, inclusiv pentru:

  (i) persecutarea sau intimidarea unor funcționari publici sau a unor instituții publice implicate direct sau indirect în procesul electoral, a unor autorități alese în mod democratic sau a opoziției democratice din Guatemala;

  (ii) reprimarea, persecutarea sau intimidarea unor reprezentanți ai societății civile sau ai mass-mediei sau a unor judecători, avocați sau procurori;

(b) subminează democrația sau statul de drept din Guatemala prin abateri financiare grave în ceea ce privește fondurile publice sau exportul neautorizat de capital;

(c) sunt asociate cu persoanele fizice desemnate în temeiul literelor (a) și (b).

(3) Un stat membru nu este obligat, în temeiul alineatului (1), să refuze intrarea pe teritoriul său a propriilor resortisanți.

(4) Alineatul (1) nu aduce atingere cazurilor în care unui stat membru îi revine o obligație de drept internațional, și anume:

(a) în calitate de țară-gazdă a unei organizații internaționale interguvernamentale;

(b) în calitate de țară-gazdă a unei conferințe internaționale convocate de Organizația Națiunilor Unite (ONU) sau desfășurate sub auspiciile acesteia;

(c) în temeiul unui acord multilateral care conferă privilegii și imunități; sau

(d) în temeiul Tratatului de conciliere din 1929 (Tratatul de la Lateran) încheiat de Sfântul Scaun (Statul Vatican) și Italia.

(5) Alineatul (4) se aplică de asemenea în cazul în care un stat membru este țara-gazdă a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

(6) Consiliul este informat în mod corespunzător în toate cazurile în care un stat membru acordă o derogare în temeiul alineatului (4) sau (5).

(7) Statele membre pot acorda derogări de la măsurile impuse în temeiul alineatului (1) atunci când deplasarea se justifică din motive umanitare urgente sau se efectuează în scopul participării la reuniuni interguvernamentale sau la reuniuni promovate ori găzduite de Uniune sau la reuniuni găzduite de un stat membru care asigură președinția OSCE, în cazul în care se poartă un dialog politic care promovează în mod direct obiectivele de politică ale măsurilor restrictive, inclusiv acordarea de sprijin pentru stabilitate și restabilirea ordinii constituționale în Guatemala.

(8) Statele membre pot, de asemenea, să acorde derogări de la măsurile impuse în temeiul alineatului (1) în cazul în care intrarea sau tranzitul este necesar pentru îndeplinirea unor proceduri judiciare.

(9) Un stat membru care dorește să acorde derogările menționate la alineatul (7) sau (8) notifică acest lucru Consiliului în scris. Derogarea se consideră acordată, cu excepția cazului în care unul sau mai multe state membre ridică obiecții în scris în termen de două zile lucrătoare de la primirea notificării privind derogarea propusă. În cazul în care unul sau mai multe state membre ridică o obiecție, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide să acorde derogarea propusă.

(10) În cazul în care, în temeiul alineatelor (4), (5), (7), (8) și (9), un stat membru autorizează intrarea pe teritoriul său sau tranzitarea acestuia de către persoane incluse pe lista din anexă, autorizarea se limitează la scopul pentru care a fost acordată persoanei vizate.

Articolul 2

(1) Se îngheață toate fondurile și resursele economice care aparțin, se află în proprietatea, sunt deținute sau controlate de oricare persoană fizică sau juridice, entitate sau organism care figurează pe lista din anexă.

(2) Se interzice punerea la dispoziție, în mod direct sau indirect, de fonduri sau resurse economice persoanelor fizice sau juridice, entităților sau organismelor care figurează pe lista din anexă, sau în beneficiul acestora.

(3) În anexă figurează persoane fizice sau juridice, entități și organisme care:

(a) sunt responsabile pentru acțiuni care amenință democrația, statul de drept sau transferul pașnic al puterii în Guatemala sau care s-au implicat direct sau indirect în astfel de acțiuni, au furnizat sprijin pentru astfel de acțiuni sau au beneficiat de pe urma acestora, inclusiv pentru:

  (i) persecutarea sau intimidarea unor funcționari publici sau a unor instituții publice implicate în procesul electoral, a unor autorități alese în mod democratic sau a opoziției democratice din Guatemala;

  (ii) reprimarea, persecutarea sau intimidarea unor reprezentanți ai societății civile sau ai mass-mediei sau a unor judecători, avocați sau procurori;

(b) subminează democrația sau statul de drept din Guatemala prin abateri financiare grave în ceea ce privește fondurile publice sau exportul neautorizat de capital;

(c) sunt asociate cu persoanele fizice menționate la literele (a) și (b).

(4) Prin derogare de la alineatele (1) și (2), autoritățile competente ale statelor membre pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate ori punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, în condițiile pe care le consideră adecvate, după ce au constatat că fondurile sau resursele economice în cauză:

(a) sunt necesare pentru a satisface nevoile de bază ale persoanelor care figurează în anexă și ale membrilor lor de familie aflați în întreținerea lor, incluzând cheltuielile pentru alimente, chirie sau ipotecă, pentru medicamente și tratamente medicale, impozite, prime de asigurare și plata facturilor la utilități;

(b) sunt destinate exclusiv plății unor onorarii rezonabile și rambursării cheltuielilor suportate în legătură cu prestarea unor servicii juridice;

(c) sunt destinate exclusiv plății unor comisioane sau taxe aferente serviciilor de păstrare sau de gestionare curentă a unor fonduri sau resurse economice înghețate;

(d) sunt necesare pentru acoperirea unor cheltuieli extraordinare, cu condiția ca autoritatea competentă să fi notificat autorităților competente ale celorlalte state membre și Comisiei motivele pe baza cărora consideră că ar trebui acordată o autorizație specifică, cu cel puțin două săptămâni înainte de acordarea autorizației; sau

(e) urmează să fie plătite într-un cont sau dintr-un cont al unei misiuni diplomatice sau al unui oficiu consular ori al unei organizații internaționale care beneficiază de imunități în conformitate cu dreptul internațional, în măsura în care astfel de plăți sunt destinate a fi utilizate în scopurile oficiale ale misiunii diplomatice sau ale oficiului consular ori ale organizației internaționale.

Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia cu privire la orice autorizație acordată în temeiul prezentului alineat, în termen de două săptămâni de la acordarea autorizației.

(5) Prin derogare de la alineatul (1), autoritățile competente ale statelor membre pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) fondurile sau resursele economice fac obiectul unei hotărâri arbitrale pronunțate înainte de data la care persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul menționat(ă) la alineatul (1) a fost inclus(ă) în anexă, sau al unei hotărâri judecătorești sau decizii administrative pronunțate în Uniune, sau al unei hotărâri judecătorești executorii în statul membru în cauză, înainte sau după această dată;

(b) fondurile sau resursele economice vor fi utilizate exclusiv pentru a satisface cererile garantate printr-o astfel de hotărâre sau decizie ori a căror valabilitate este recunoscută printr-o astfel de hotărâre sau decizie, în limitele stabilite de actele cu putere de lege și de normele administrative aplicabile ce reglementează drepturile persoanelor care formulează astfel de cereri;

(c) hotărârea sau decizia nu este în beneficiul unei persoane fizice sau juridice, al unei entități sau al unui organism care figurează pe lista din anexă; și

(d) recunoașterea hotărârii sau a deciziei nu contravine ordinii publice din statul membru în cauză.

Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia cu privire la orice autorizație acordată în temeiul prezentului alineat, în termen de două săptămâni de la acordarea autorizației.

(6) Alineatul (1) nu împiedică o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism care figurează pe lista din anexă să efectueze plăți datorate în temeiul unui contract sau acord încheiat ori în baza unei obligații care a apărut anterior datei la care persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul respectiv(ă) a fost inclus(ă) pe lista din anexă, cu condiția ca statul membru în cauză să fi stabilit că beneficiarul plății respective nu este, în mod direct sau indirect, o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism menționat(ă) la alineatul (1).

(7) Alineatul (2) nu se aplică sumelor transferate în conturile înghețate care reprezintă:

(a) dobânzi sau alte venituri generate de aceste conturi;

(b) plăți datorate în temeiul unor contracte, acorduri sau obligații încheiate sau survenite anterior datei la care aceste conturi au intrat sub incidența măsurilor prevăzute la alineatele (1) și (2); sau

(c) plăți datorate în temeiul unor hotărâri judecătorești, decizii administrative sau hotărâri arbitrale pronunțate în Uniune sau executorii în statul membru în cauză, cu condiția ca orice astfel de dobânzi, venituri de altă natură și plăți să rămână sub incidența măsurilor prevăzute la alineatul (1).

(8) Alineatele (1) și (2) nu se aplică furnizării, procesării sau plății fondurilor, a altor active financiare sau resurse economice ori furnizării de bunuri și servicii care sunt necesare pentru a asigura furnizarea la timp a asistenței umanitare sau pentru a sprijini alte activități care răspund unor nevoi umane de bază în cazul în care o astfel de asistență este furnizată și alte activități sunt desfășurate de:

(a) ONU, inclusiv prin programele, fondurile și de către alte entități și organisme ale acesteia, precum și de agențiile specializate și organizațiile conexe ale acesteia;

(b) organizații internaționale;

(c) organizații umanitare cu statut de observator în cadrul Adunării Generale a ONU și membri ai respectivelor organizații umanitare;

(d) organizațiile neguvernamentale finanțate bilateral sau multilateral care participă la planurile de răspuns umanitar ale ONU, la planurile de răspuns pentru refugiați ale ONU și la alte apeluri sau clustere umanitare ale ONU coordonate de Oficiul ONU pentru Coordonarea Afacerilor Umanitare;

(e) organizații și agenții cărora Uniunea le-a acordat certificatul de parteneriat umanitar sau care sunt certificate sau recunoscute de un stat membru în conformitate cu procedurile naționale;

(f) agenții specializate ale statelor membre; sau

(g) angajații, beneficiarii de granturi, filialele sau partenerii de implementare ai entităților menționate la literele (a)-(f) atunci când și în măsura în care aceștia acționează în calitățile respective.

(9) Fără a aduce atingere alineatului (8), prin derogare de la alineatele (1) și (2), autoritățile competente ale unui stat membru pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate ori punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, în condițiile pe care le consideră adecvate, după ce au stabilit că punerea la dispoziție a respectivelor fonduri sau resurse economice este necesară pentru a asigura furnizarea la timp a ajutorului umanitar sau pentru a sprijini alte activități care răspund unor nevoi umane de bază.

(10) În absența unei decizii negative, a unei cereri de informații sau a unei notificări privind necesitatea unei perioade de timp suplimentare din partea autorității competente relevante în termen de cinci zile lucrătoare de la data primirii unei cereri de autorizare în temeiul alineatului (9), se consideră că respectiva autorizație a fost acordată.

(11) Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia cu privire la orice autorizație acordată în temeiul alineatelor (9) și (10) în termen de patru săptămâni de la acordarea autorizației.

Articolul 3

(1) Consiliul, hotărând în unanimitate pe baza unei propuneri a unui stat membru sau a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate („Înaltul Reprezentant”), stabilește și modifică lista menționată în anexă.

(2) Consiliul comunică persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului vizat decizia menționată la alineatul (1), inclusiv motivele includerii pe listă, fie direct, dacă adresa este cunoscută, fie prin publicarea unui aviz, acordând persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului în cauză posibilitatea de a prezenta observații.

(3) În cazul în care se transmit observații sau se prezintă dovezi substanțiale noi, Consiliul reexaminează deciziile menționate la alineatul (1) și informează în consecință persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul în cauză.

Articolul 4

(1) Anexa cuprinde motivele includerii pe listă a persoanelor fizice și juridice, a entităților și a organismelor menționate la articolele 1 și 2.

(2) Anexa include informațiile necesare identificării persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor vizate, în cazul în care aceste informații sunt disponibile. În ceea ce privește persoanele fizice, aceste informații pot cuprinde numele și pseudonimele, data și locul nașterii, cetățenia, numărul pașaportului și al cărții de identitate, sexul, adresa, dacă este cunoscută, și funcția sau profesia. În ceea ce privește persoanele juridice, entitățile sau organismele, astfel de informații pot cuprinde denumirea, data și locul înregistrării, numărul de înregistrare și sediul.

Articolul 5

(1) Consiliul și Înaltul Reprezentant prelucrează datele cu caracter personal în vederea îndeplinirii sarcinilor care le revin în temeiul prezentei decizii, în special:

(a) în ceea ce privește Consiliul, pentru pregătirea și efectuarea modificărilor la anexă;

(b) în ceea ce privește Înaltul Reprezentant, pentru pregătirea modificărilor la anexă.

(2) Consiliul și Înaltul Reprezentant pot prelucra, dacă este cazul, datele relevante referitoare la infracțiunile comise de persoanele fizice incluse pe listă și la condamnările penale sau măsurile de securitate privind aceste persoane, numai în măsura în care o astfel de prelucrare este necesară pentru întocmirea anexei.

(3) În sensul prezentei decizii, Consiliul și Înaltul Reprezentant sunt desemnați drept „operator” în sensul articolului 3 punctul 8 din Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului ([1]), pentru a asigura faptul că persoanele fizice în cauză își pot exercita drepturile în temeiul regulamentului respectiv.

Articolul 6

Nu se satisface nicio cerere legată de orice contract sau tranzacție a căror executare a fost afectată, în mod direct sau indirect, în totalitate sau parțial, de măsurile impuse în temeiul prezentei decizii, inclusiv cererile de despăgubire sau orice alte cereri de acest tip, cum ar fi cererile de compensare sau cele de chemare în garanție, mai ales cererile de prelungire sau de plată a unei obligațiuni, a unei garanții sau a unei indemnizații, în special a unei garanții financiare sau a unei indemnizații financiare, indiferent de formă, în cazul în care sunt formulate de:

(a) persoanele fizice sau juridice, entitățile ori organismele desemnate, care sunt incluse pe lista din anexă;

([1]) Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (JO L 295, 21.11.2018, p. 39).

(b) orice persoană fizică sau juridică, entitate sau organism care acționează prin intermediul sau în numele uneia dintre persoanele fizice sau juridice, entitățile sau organismele menționate la litera (a).

Articolul 7

Se interzice participarea, cu bună știință sau în mod intenționat, la activități care au drept scop sau efect eludarea interdicțiilor prevăzute în prezenta decizie.

Articolul 8

Pentru ca măsurile prevăzute de prezenta decizie să aibă un impact cât mai mare, Uniunea încurajează statele terțe să adopte măsuri restrictive similare celor prevăzute în prezenta decizie.

Articolul 9

Prezenta decizie se aplică până la 13 ianuarie 2025.

Prezenta decizie se reexaminează permanent. Aceasta se reînnoiește sau, după caz, se modifică în situația în care Consiliul apreciază că obiectivele sale nu au fost îndeplinite.

La revizuirea măsurilor restrictive adoptate în temeiul articolului 1 alineatul (2) litera (b) și al articolului 2 alineatul (3) litera (b), Consiliul ia în considerare, după caz, dacă persoanele în cauză fac obiectul unei proceduri judiciare sau nu pentru faptele pentru care au fost incluse pe listă.

Excepțiile menționate la articolul 2 alineatele (8), (9) și (10) în ceea ce privește articolul 2 alineatele (1) și (2) se reexaminează la intervale regulate și cel puțin la fiecare 12 luni sau, în urma unei schimbări fundamentale a împrejurărilor, la cererea urgentă a oricărui stat membru, a Înaltului Reprezentant sau a Comisiei.

Articolul 10

Prezenta decizie intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Bruxelles, 12 ianuarie 2024.

Pentru Consiliu
Președintele
H. LAHBIB

ANEXĂ

LISTA PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE, ENTITĂȚILOR ȘI ORGANISMELOR MENȚIONATE LA ARTICOLELE 1 ȘI 2

[…]